

вжглениж киселинж, коя-то като единъ газъ ся промычи прѣзъ пукотины-ты на волкана, и покрай голѣмж-тж си тяжиниж слѣга ся по пещери та гы прави задушливы; зач-то-то вжглени-та киселина е такъвъ газъ, у кой-то ничто живо не може да живѣе.

По волканы-ты особено ся отпуцать много жюпелны пары, кои-то пробивать прѣзъ стѣны-ты имъ та избивать потъ на послѣ пакъ ся сгжстятъ на твърдъ жюпель (кю-кюрдъ). Оттова и извори-ти, кои-то извиратъ по доли-ты на огнемѣтны планины, имжтъ у себе много жюпель.

Кога-то блювать волкани, чясто у земж-тж ставать голѣмы празды дупкы, надъ кои-то послѣ земя-та ся продъни та станжтъ голѣмы пропасти и ямы и то чясто и на-далечь отъ огнемѣтны планины. По нѣкога пакъ отъ волкан-ско рыганіе земна-та кора подпухне и ся надвигне така ягко, что-то настанжтъ цѣлы могылы и острови; такыва островы по море-то е пълно. Така островъ Комени близу при Санторинъ у Архыпелагъ е излѣзълъ изъ море-то въ 1573 л. Въ 1811 л. ся показалъ новъ островъ близу при Азорскы-ты островы, на пакъ потънжлъ въ море-то.

Освѣнь това знае ся, че отъ силы-ты, кои-то ся по-двигать отъ подземный огнь, не само малкы мѣста, нъ и цѣлы области по сухж-тж земж ся издвигать все повече и повече надъ море-то, а пакъ другы между това ся слѣгать и снижявать. Така огнемѣтны-ты планины най-много из-мѣнявать лице-то на земж-тж, а тын сж имали много по-голѣмж силж едно врѣмя, кога-то земна-та кора не была толкова цврѣста, колко-то сега. Това ни доказвать безброй-ны-ты останкы отъ морскы животны, кои-то чясто ся на-мирать на цѣлы купове вкамынены по най-высокы планины, а това явно показва, че едно врѣмя надъ тыя планины ся е разливало и синѣло море. Другадѣ пакъ ся намирать цѣлы клады дръва вкамынены подъ земж-тж, нѣйдѣ си окрышлецы и корение отъ нѣкогашны горы, нѣйдѣ си синей и останкы отъ едноврѣмешны планины, нѣйдѣ си пакъ зинжлы дупкы, кои-то были устье на огнемѣтны планины; а всенчко това доказва, че земя-та е прѣтърпѣла и прѣкарала много силны промѣны прѣди да добые повърхнинна-та ѣ днешный образъ. Тыя голѣмы промѣны на земно-то лице, спротивъ както мыслятъ учены-ты, станжли сж, повече-то по силж на под-